

žoval o tom, že se prý soukromý obžalobce teprve tehda odhodlal, zajeti si do V. k přímému vyjednávání s majiteli polností, když mu Karel V. sdělil, že každý může polnosti dostat, a že vůlí Dr. V-a bylo, by spolek D. H. nedostal polnosti, poněvadž V. za sprostředkování pachtu žádal příliš vysokou provisi. V tomto smyslu se vyjádřil soukromý obžalobce ve svém podání ze dne 21. ledna 1928, poukazuje k tomu, že Dr. Jiří V. odňal Karlu V-ovi plnou moc, když se dověděl o příliš vysoké provisi, která V-ovi byla přislíbena, že se tím stalo, že pachtovní smlouva byla uzavřena se soukromým obžalobcem, a poukazuje dále v podání ze dne 14. února 1928 k tomu, že do V. jel teprve, když V. sám prohlásil, že se o polnosti V-ovy dále nestará a že je může každý míti. Dr. V. udal při svém svědeckém výslechu, že odňal plnou moc Karlu V-ovi, poněvadž se mu zdála provise příliš vysoká a že propachtoval polnosti začátkem července 1927 soukromému obžalobci. O obsahu těchto spisů, které při hlavním přelíčení byly přečteny, měl nalézací soud uvažovati a měl při správném výkladu zákona dáti si otázku a zjistiti, zdali a pokud věří přednesu soukromého obžalobce ohledně okolností, za nichž se dal do ujednání pachtovní smlouvy s Dr. V-em a ohledně doby, kdy k uzavření této smlouvy vlastně došlo. Vždyť nutno si uvědomiti, že, kdyby byl Dr. V. V-ovi plnou moc skutečně odňal pro neshodu ohledně provise a odepřel souhlas k propachtování polností spolku D. H. a kdyby teprve později soukromý obžalobce, seznáv, že Dr. V. má volnou ruku ohledně propachtování polností, do V. byl zajel a pachtovní smlouvu uzavřel, sotva by bylo lze označiti toto jednání za závadné s hlediska veřejné mravnosti, jak se děje v pozastaveném článku, an by přece nebyl nic jiného udělal, než že by byl použil příležitosti jednáním propachtovatele samotného se mu naskytnuvší, státi se pachtýřem. To by nebylo bezohledné, ani nemilosrdné, ani úderem pěstí, to by nebylo ani přebrání pachtu, jak se v rozsudku uvádí. Vše to si však soud neuvědomil po stránce právní a tím se stalo, že při rozboru průvodní látky prostě pominul mlčením údaje svědka Dr. V-a a tvrzení soukromého obžalobce, které by mohly vésti k závěru, že se takové přebrání pachtu vůbec nestalo.

Čís. 3628.

Výrok byl pronesen veřejně (§ 39 čís. 2 zák. na ochr. rep.), byl-li pronesen ve veřejné místnosti, v níž seděla společnost více než 10 lidí.

Pod pojem »hanobení« ve smyslu § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. spadá i nadávka.

Při verbálním deliktu nestačí poukaz k doslovu výroku o sobě k odůvodnění zlého úmyslu, nýbrž jest nezbytně třeba, by z jiných okolností výrok podmiňujících nebo provázejících bylo zjištěno, jaký smysl pachatel výroku přikládal, co jím chtěl vyjádřiti a zda si byl vědom jeho závadné povahy ve směru skutkové podstaty trestného činu, o nějž právě jde.

Při verbálních deliktech může i opilost, nedosahující stupně § 2 c)

tr. zák. následkem zkalení vědomí s ní spojeného vyloučiti zlý úmysl k takovým deliktům předpokládány.

(Rozh. ze dne 19. října 1929, Zm I 325/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 4. března 1929, jímž byl uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky a přestupkem podle § 411 tr. zák. Zároveň nejvyšší soud jako soud zrušovací nařídil podle § 362 odst. 1 čís. 1 tr. ř. mimořádnou obnovu trestního řízení ve směru přečinu podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, zrušil rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným tímto přečinem, jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících a odkázal věc na soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, dbaje pravoplatného výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 411 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Jako doličování důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. přichází v úvahu námitka zmateční stížnosti, podle níž je prý výrok »Češi jsou svině, svinský národ«, sice v českém jazyku neslušný, státu samému není však nikterak nebezpečný, a, byv mimo to pronesen v uzavřené místnosti, kde bylo jen několik lidí v rozjařené náladě, nemohl ani snížit vážnost republiky ani ohrozit mír v republice. Námitku jest označiti za bezpodstatnou. Především dovolává se zmateční stížnost tvrzením, že šlo o místnost uzavřenou, skutečnosti nejen rozsudkem nezjištěné, nýbrž přímého opaku toho, co se v něm za zjištěné běře, že totiž vinárna »Kavkazský sklípek« je místností veřejnou, obecně přístupnou, k závěru pak, že obžalovaný pronesl onen výrok veřejně, opravňovalo nalézací soud již samo rozsudkové zjištění, podle něhož seděla ve vinárně, když tam N. a S. přišli, společnost více než 10 lidí. Výrok sám posuzuje zmateční stížnost mírně, shledávajíc jej jen neslušným; jest naopak přisvědčiti rozsudku, který, vycházeje ze správného názoru, podle něhož spadá pod pojem »hanobení« ve smyslu § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky i nadávka, označuje projev obžalovaného právem jako hanlivý a štvavý, zároveň též surový. Na omylu je zmateční stížnost dále též, pokud dovozuje, že výrok obžalovaného nebyl státu nebezpečný. Nevžaduje se k objektivní skutkové podstatě onoho přečinu v dotýcném směru nic více, než by šlo o hanobení, způsobilé snížení vážnosti republiky nebo ohrožení obecný mír v republice (nebo její mezinárodní vztahy). Zjišťuje-li tudíž rozsudek způsobem, jež jinak ani zmateční stížnost nenapadá, nejen, že obsah projevu obžalovaného byl hanlivý, štvavý i surový, nýbrž i, že si byl obžalovaný těchto vlastností svého projevu vědom a že jeho úmysl směřoval k hanobení českého národa, posléze pak, že toto hanobení bylo způsobilé snížení vážnosti republiky

a vyvolati v posluchačích náladu českému národu nepřátelskou, zjišťuje takto veškeré pojmové znaky objektivní i subjektivní skutkové podstaty řečeného přečinu bezvadně po stránce i skutkové i právní. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou.

Než při poradě o zmateční stížnosti vzešly zrušovacímu soudu závažné pochybnosti o správnosti skutkových zjištění rozsudku jednak v tom směru, zda obžalovaný skutečně použil zažalovaných slov, jednak zejména i po stránce subjektivní, zda obžalovaný jednal u vědomí pokud se týče v úmyslu, předpokládaném ke skutkové podstatě přečinu podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Kladné zjištění rozsudku, že obžalovaný pronesl výrok: »Češi jsou svině, svinský národ« spočívá v podstatě jen na výpovědi svědka Václava S-ého, který jako jediný svědek z osob tehdy přítomných potvrdil tento výrok shodně s obžalobou. Než výpověď tohoto svědka působí zřejmě dojmem kusosti, poněvadž vůbec nevysvětluje, jak vlastně došlo k závadnému výroku, nýbrž líčí věc tak, že se obžalovaný tak vyjádřil bez vnější příčiny hned po příchodu do místnosti, což nelze dobře uvést v soulad s výpovědmi ostatních přímých svědků, zejména i s výpovědí svědka Františka D-e, který výslovně potvrdil, že byl ve vinárně, když S. a N. tam přišli v podnapilém stavu, že N. zpíval nějakou ruskou píseň neslušného obsahu, proti čemuž se přítomní Rusové ohradili, že však N. toho nedbal a zpíval dále, že svědek viděl, jak N. šťouchl do jednoho Rusa a T. odvedl N-a ke stolu, kde seděl S., že svědek se pak odebral do vedlejší místnosti a že ani do té doby ani později závadný výrok neslyšel. Tyto údaje, s nimiž se shodují výpovědi jiných svědků vývodních, poukazují k tomu, že obžalovaný svým jednáním jen reagoval na ono předchozí chování se N-ovo. Svědek S. však, ač tam s N-em přišel a seděl s ním u jednoho stolu, o tomto sběhu věci se vůbec nezmínil a při svém výslechu v předběžném řízení naopak výslovně udal, že jest vyloučeno, že N. Rusy provokoval a že obžalovaný sám s nadávkami začal po jejich příchodu, což při hlavním přelíčení poněkud oslabil, udav, že nemůže říci, v jaké souvislosti výrok obžalovaného padl, ví prý jen, že se obžalovaný dostal do kontroverse s N-em a že při této hádce užil onoho výroku. Již v důsledku toho vzchází důvodné pochybnosti, zda ojedinělá výpověď svědka S-ého může sloužiti za bezpečný podklad odsuzujícímu výroku, zvláště, uváží-li se, že se věc odehrála v pokročilou dobu noční ve vinárně, kdy účastněné osoby, i obžalovaný tak i svědci, byly ve stavu více méně podnapilé. K tomu však ještě přistupuje, že obžalovaný jest dosud zachovalý a že v trestním řízení nevyšlo na jevo, že již dříve nějak projevil nepřátelské smýšlení proti českému národu, takže nelze beze všeho předpokládati, že byl schopen podobného činu. Naopak obžalovaný žije již řadu let na území Československé republiky, má za manželku Češku, která jako svědkyně potvrdila, že její manžel po dobu pěti let, co s ním žije, neprojevil nijakého nepřátelství proti českému národu, a též předložené potvrzení státního zemědělského inspektorátu tomu do jisté míry nařevdčuje. Za tohoto stavu věci jest ovšem tím více potřebí, by pro odsuzující výrok ve směru přečinu podle § 14 čís. 5

zákona na ochranu republiky byl zjednán zcela bezpečný podklad skutkový.

Než, i kdyby bylo lze míti za bezpečně prokázáno, že obžalovaný použil slov stíhaných obžalobou, jest přece alespoň pochybno, zda úmysl obžalovaného směřoval k tomu, hanobiti český národ, a zda si byl obžalovaný též vědom nejen surové a štvavé povahy svého projevu, nýbrž i jeho způsobilosti, snížití vážnost republiky neb ohroziti obecný mír v republice. Jde tu o trestný čin, spáchaný určitým výrokem (verbální delikt), při němž poukaz k doslovu výroku o sobě nestačí k odůvodnění potřebného zlého úmyslu, nýbrž jest nezbytně třeba, by z jiných okolností výrok podmiňujících nebo provázejících bylo zjištěno, jaký smysl obžalovaný přikládal svému výroku, co jím chtěl vyjádřiti a zda si byl vědom jeho závadné povahy ve směru skutkové podstaty trestného činu, o nějž právě jde. Při tom nutno přihlížeti nejen k osobnosti obžalovaného, ke stupni jeho vzdělání, ke způsobu, jak se obyčejně vyjadřuje a jakých výrazů užívá a k tomu, co jinak jest známo o jeho chování a smýšlení, nýbrž zejména i k tomu, co bylo podnětem výroku a jak dalece mohla podnapilost obžalovaného působiti na jeho intelekt a vůli a na vědomí o významu a dosahu zažalovaného výroku. Ve směru posléz uvedeném jest důležité, že právě při verbálních deliktech vzhledem k jejich zvláštní povaze i opilst, nedosahující stupně § 2 písm. c) tr. zák. může následkem zkalení vědomí s ní spojeného vyloučiti zlý úmysl k takovýmto deliktům předpokládaný. Proto jest nutno zjistiti stupeň opilsti obžalovaného a způsob, jakým došlo k výroku, jež nalézací soud podřadil ustanovení § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Jenom tímto způsobem a, hledí-li se zároveň k ostatním okolnostem shora uvedeným lze dospěti k spolehlivému závěru, zda si obžalovaný uvědomil pokud se týče měl v úmyslu vše, co zákon vyžaduje ke skutkové podstatě onoho přečinu, zejména zda si byl obžalovaný vědom, že svým výrokem hanobí způsobem surovým a štvavým celý český národ a zda jeho úmysl též směřoval k tomu, či zda nešlo jen o nepředložený výrok pokud se týče o osobní nadávku, směřující proti společnosti tehdy přítomné nebo proti jednotlivému jejímu členu a po případě vyvolanou předchozím počínáním si Karla N-a, jak bylo potvrzeno vývodními svědky, pod vlivem alkoholu a rozčilení. Tyto okolnosti a úvahy ovšem nevylučují, že se obžalovaný mohl dopustiti trestného činu jemu za vinu kladeného (§ 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky). Avšak dosavadními výsledky trestního řízení nebyly skutkové předpoklady dotyčného provinění obžalovaného bezpečně zjištěny způsobem, jenž by nezavdal příčiny k závažným pochybnostem. Proto nařídil zrušovací soud podle § 362 odst. 1 čís. 1 tr. ř. mimořádnou obnovu trestního řízení ve prospěch obžalovaného, zrušil rozsudek nalézacího soudu v dotčeném výroku o vině a důsledkem toho i ve výroku o trestu a souvislých výrocích a odkázal věc na soud první stolice, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, při čemž bude ovšem nutno dbáti nezrušeného výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 411 tr. zák.